నవతరానికి రోల్‌మోడల్

గాంధీజీ

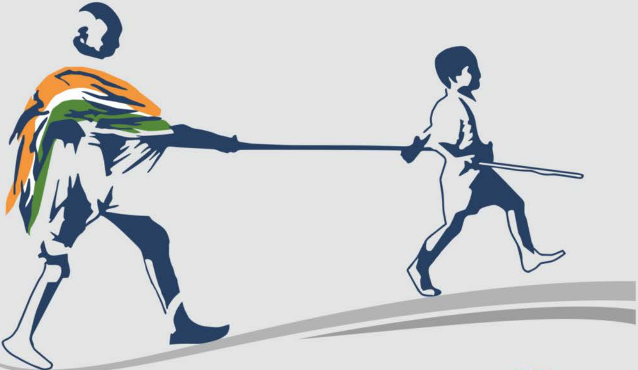

డా. కాళ్ళకూరి శైలజ

GANDHI BHAVAN • KAKINADA
1950
గాంధీ భవన్
కాకినాడ, ఆంధ్రప్రదేశ్

నవతరానికి
రోల్ మోడల్
గాంధీజీ

రచన

డా॥ కాళ్ళకూరి శైలజ

సంపాదకత్వం

డా॥ నాగసూరి వేణుగోపాల్

గాంధీ భవన్

విషయక్రమం

- *గాంధీజీ ఆశయాలతో మమేకం అవుతూ...* – **శ్రీ వై.ఎస్.వి.ఎస్.మూర్తి** 3
- మహాత్మునికి మరొక నీరాజనం – **డా॥ మండలి బుద్ధప్రసాద్** 5
- *గాంధీ ఇచ్చిన చెల్లాయి* – **డా॥ నాగసూరి వేణుగోపాల్** 8
- తొలి ఆదర్శమూర్తి – **డా॥ కాళ్ళకూరి శైలజ** 12

1. ప్రపంచానికి భారతీయ సత్యసందేశం 15
2. పిల్లలను సాకేదెలా? 25
3. బోధనతో సాధన 29
4. సమయపాలనే జీవన శైలి 35
5. చెడు వినవద్దు, కనవద్దు, అనవద్దు 39
6. స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో మహిళల భాగస్వామ్యం 43
7. కస్తూరీ సుగంధం 50
8. సమగ్ర ఆరోగ్య ఉద్యమశీలి 56
9. దేశ సమైక్యతకు పత్రికా వ్యాసంగం 61
10. కళలతో పరమావధి 68
11. ఈ పిరికి బాలుడే మహాత్ముడు 72
12. నవతరానికి రోల్ మోడల్ 76

అనుబంధం

అ) తెలుగు నేలపై గాంధీజీ పలుసార్లు పర్యటించిన ప్రదేశాలు, చేపట్టిన కార్యక్రమాలు, వాటి వివరాల పట్టిక 80

ఆ) కడచిన పదేళ్ళలో తెలుగునాట గాంధీ సాహిత్యం 132

మహాత్మునికి మరొక నీరాజనం

– డా. మండలి బుద్ధప్రసాద్
మాజీ మంత్రి, మాజీ ఉపసభాపతి,
ఆంధ్రప్రదేశ్

మహాత్మాగాంధీ మన దేశంలో ప్రభవించిన మహాపురుషులలో ఒకరు. మన దేశంలో ఎందరో మహనీయులు, మహర్షులు జన్మించారు. ఎన్నివేల సంవత్సరాలు గడిచినా వారి ప్రభావం మనదేశ ప్రజలపై చెక్కుచెదరలేదు. అయితే గాంధీజీ ప్రభావం మాత్రం మన దేశ ప్రజలపై ఎంతగా వుందో, విదేశీయులపై కూడా అంతే ఉంది. ఆయన ప్రభావంతో దక్షిణాఫ్రికా వర్ణ వివక్ష నుంచి జాగృతమైంది. ఆయన ప్రభావం అమెరికా దేశంలో బానిసత్వంలో మగ్గుతున్న నల్లజాతీయులకు స్ఫూర్తినిచ్చింది.

రాజకీయాల్లో ఆయన ఒక కొత్త ఒరవడిని సృష్టించారు. దానిలో శాంతము, నీతి, అహింస ఇమిడి ఉన్నాయి. ఇది అంతకుముందు ఎవరూ ఎరగని పద్ధతి. వీటితో పాటు ఆయన సర్వోదయ సిద్ధాంతాన్ని ప్రబోధించారు. ప్రబోధించడమే కాదు, జీవితాంతం ఆయన ఆ దారిలోనే నడిచారు. అందరి ఉమ్మడి బాగు కోసం పాటుపడాలన్నది సర్వోదయ సిద్ధాంతం. అప్పుడు సమాజంలోని అందరూ బాగుపడడమే కాక, ఎవరికి వారుగా కూడా బాగుపడతారు. ఆయన దృష్టిలో వృత్తి పనులన్నీ సమానమే. ఒక లాయర్ చేసే పని గొప్పదని, ఒక మంగలి చేసే పని తక్కువదని ఎవరూ అనుకోకూడదు. రెండూ ఉదరపోషణకు చేసే పనులే. వాటిలో ఒకటి తక్కువా, మరొకటి ఎక్కువా, అని ఎవరూ భావించరాదు అన్నది గాంధీజీ ఉద్దేశ్యం. రైతులు కాయకష్టం చేసి ధాన్యం పండిస్తారు. వారి కృషి అందరికీ తిండి పెడుతుంది. అందుచేత అది ఉత్తమమైన వృత్తి. చేతి పనులు అందరికీ చేదోడుగా ఉంటాయి. చేతి పనులలో నేత పని మన మానాన్ని కాపాడుతుంది. కమ్మరి పని, కుమ్మరి పని, చివరికి చెప్పులు కుట్టే వృత్తే లేకపోతే మనిషి మనుగడ సాగదు. కాబట్టి, చేతి పనులు చేసే వారిని తక్కువ చేసి చూడరాదు. అది ధర్మం కాదు. నైతికత అంతకంటే కాదు అన్నది గాంధీజీ సిద్ధాంతం. ఈ సిద్ధాంతం సర్వకాలీనమైనది.

గాంధీ ఇచ్చిన చెల్లాయి

– డా॥ నాగసూరి వేణుగోపాల్

"సత్యం అంటే భయం లేకపోవడం" – అని నాలుగో తరగతి చదివే అమ్మాయి తన పుస్తకాల అలమరపై అంటించుకుంది! మరో నాలుగేళ్ళకు అదే పిల్ల గాంధీ స్వీయ చరిత్ర చదివి అడమెంట్, సెల్ఫ్‌రిఫ్లెక్షన్, టియర్స్ ఆఫ్ షేమ్, సెలిబసి, ఎక్స్‌పెరిమెంట్ – వంటి పదాలతో తలమునకలై – సర్దుకుని 'డు వాట్ యూసే ... సే వాట్ యూ థింక్' అని అలమర మీద కాగితాన్ని మార్చుకుంది. పదవ తరగతికి వచ్చేసరికి ఎవరీ మార్క్స్? ఏమిటీ భగవద్గీత? ఎలా సర్వమత గ్రంథాలు చదవడం? ఎలా మనిషిని కాదు మానవుడిని తెలుసుకోవడం? – అనే ప్రశ్నలు తొలిచివేశాయి. "రిలిజియస్‌లీ పర్‌ఫార్మ్‌డ్ డ్యూటీ ... డ్యూటీఫుల్లీ ఫాలోడ్ రిలిజియన్" – అని అలమరపై కాగితాన్ని మళ్ళీ మార్చేసింది. తర్వాత రెండేళ్ళలో 'గాంధీ' సినిమా చూసి ఆయనలోని స్పష్టత, నిరాడంబరత, కార్యశుద్ధి బోధపడి ఓటమిలోని పాఠం వంటి భావనలు అర్థమయ్యాయి. కోరిక, ఆశ, అనుబంధం – వంటి వాటిలో నిబద్ధత తెలుసుకుని నిజాలు నిర్భయంగా ఒప్పుకోవడం అంటే ఏమిటో తెలుసుకుంది ఆ అమ్మాయి. వైద్యవృత్తిలో ప్రవేశించిన ఈ నవయువతి ఆ కాగితం పై మాటలు "దేర్ ఆర్ ఓన్లీ ఫోర్ గ్రూప్స్ ఆఫ్ పీపుల్ ఎ, బి, ఎబి & ఓ" అని బ్లడ్ గ్రూప్స్ రాసుకుంది!

* * *

దాదాపు ఇవే మాటలను కాకతాళీయంగా చూశాను! ఏమి తీక్షణత? ఏమి చురుకుదనం? ఏమి గమనింపు? ఏమి సిన్సియారిటీ? ... అనే ప్రశ్నలు నన్ను ముంచివేశాయి. నిజానికి ఆ పేరు ఫేస్‌బుక్‌లోనే పరిచయం. ఔరా – అనుకుని ఫేస్‌బుక్ ద్వారానే ఫోన్ నెంబరు కోసం ప్రయత్నం చేశా.

నిజానికి ఫేస్‌బుక్ అంటే ఆధునిక వ్యసనం. బద్ధకాన్నీ, అతిని, మితిలేని వాగుడునూ, వళ్ళు తెలియని స్వాతిశయాన్నీ, ఎగ్జిబిషనిజాన్నీ పెంచి పోగుచేస్తోంది. అయితే, అదే సమయంలో శ్రమలేకుండా సమాజం తీరును తెలుసుకోవడానికి ఒక టెలిస్కోపులా, ఒక పెరిస్కోపులా, ఒక మైక్రోస్కోపులా తోడ్పడుతుంది. కష్టపడకుండా ఎవరేమిటో ఫేస్‌బుక్ అద్దం ద్వారా సులువుగా తెలుసుకోవచ్చు, ఫ్రెండ్స్‌ని ఎంపిక చేసుకోవచ్చు. బాధ్యతా రహితమైన బూతు సరంజామానే కాదు. అత్యంత విలువైన

తొలి ఆదర్శమూర్తి

– డా. కాళ్ళకూరి శైలజ

జీవితానికి ఒక ఆదర్శం కావాలి. ఒక గమ్యం ఉండాలి. నా జీవితంలో ప్రభుత్వ బాలికోన్నత పాఠశాల, శ్రీకాకుళం లో 1974 నుంచి 80 వరకు జరిగింది. అక్కడి ఉపాధ్యాయులు పాఠాలతో పాటు జీవితానికి అవసరమైన ఎన్నో విలువలను నేర్పారు. అక్కడే నా 'తొలి ఆదర్శమూర్తి' గా జాతిపిత గాంధీజీ ని భావించాను.

'సత్యాగ్రహి' అనే ఆరవ తరగతి పాఠం వద్ద ఇచ్చిన గాంధీజీ ఫోటోను చూస్తే ఆయనకు బౌద్ధ బిక్షువుకు తేడా లేదు అనిపించింది. ఆ ఇద్దరు మానవతా మూర్తులను నా హృదయంలో ప్రతిష్ఠించుకున్నాను. అష్టాంగమార్గంతో బుద్ధుడు, సత్యాహింసలతో గాంధీజీ, సాధించిన సంయమనం నన్ను సదా ప్రభావితం చేస్తుంది.

"మనది కానిది బంగారమైనా గడ్డి పరకయే" అని చెప్పిన తండ్రి, "నీ పని యందు నైపుణ్యము కలదా, రాజుల యెదుట నిలువగలవు" అన్న బైబిల్ వాక్యంలో సొగసును బోధించి ఏ బలహీనతలకు లోబడకుండా బ్రతుకగల ధైర్యం నింపిన తల్లి నాకు లభించిన వరం.

మహాత్మా గాంధీ జీవన శైలిని గమనిస్తే సత్యం, అహింస అనేవి ఆచరణలో పెట్టడానికి గొప్ప మానసిక క్రమశిక్షణ అవసరం అని తెలుస్తుంది. వారి సమయపాలన, అనుదిన అభ్యాసం నా వ్యక్తిగత జీవన విధానాన్ని ఎంతో ప్రభావితం చేసాయి. నేను రచనా వ్యాసంగంలోకి వచ్చిన తొలినాళ్లలోనే మహాత్మాగాంధీ గురించి వ్రాయగల మహద్భాగ్యం లభించింది. ఈ క్రమంలో శ్రీ నాగసూరి వేణుగోపాల్ గారి ప్రోత్సాహం మరువలేనిది. మహాత్మాగాంధీ 150 జయంతి ఉత్సవాల ముగింపు కార్యక్రమాల సందర్భంగా వారి ప్రోద్బలంతో 'గాంధీ మార్గం' పై లోతుగా అధ్యయనం చేసి, వ్యాసాలు వ్రాసే అవకాశం వచ్చింది.

కేవలం సంఘటనలను గురించి వ్రాయడం కాక, గాంధీజీ ఆలోచనలను విశ్లేషణాత్మకంగా చర్చిస్తూ, మనోవైజ్ఞానిక కోణంలో వ్రాయడం ఈ వ్యాసాల ప్రధానోద్దేశం. వీటిని ఒక పుస్తక రూపంలోకి తీసుకు రావాలనే సూచన ఇచ్చినది కూడా శ్రీ నాగసూరి వేణుగోపాల్ గారే.

ప్రపంచానికి భారతీయ సత్యసందేశం

1869 అక్టోబరు 2న పోర్‌బందర్‌లో జన్మించిన మోహన్‌దాస్ కరంచంద్ గాంధీ తన జీవితకాలంలో ఆనాటి ప్రపంచపు అతిపెద్ద రాజకీయ ఆక్రమణను ఎదుర్కొన్నాడు. సత్యము, అహింస అనేవి ఆయన పాటించిన అతి ముఖ్యమైన సూత్రాలు.

"రాబోయే తరాల వారు ఇటువంటి ఒక వ్యక్తి ఉన్నాడని, రక్త మాంసాలతో ఈ నేలపైన మనలాగే జీవించాడని నమ్మడం చాలా కష్టం" అని గొప్ప శాస్త్రజ్ఞుడు, అణు శక్తి సూత్రం కనుగొని, పశ్చాత్తాపంతో ప్రపంచ శాంతికై చేయగలిగిన ప్రయత్నమంతా చేసిన విశిష్ట వ్యక్తి ఆల్బర్ట్ ఐన్‌స్టీన్ చెప్పారు.

గాంధీజీ జన్మించి ఒకటిన్నర శతాబ్దం పైగా గడిచింది. అయినా, ఒక జాతి ఆయనను స్మరించుకుంటూ ఉంది. ఏ దేశ చరిత్ర చూసినా, అప్పటి సామాజిక, రాజకీయ సంక్షోభాలకు సమాధానంగా ఒక ఉద్యమం, అందుకు పాటు పడే నాయకులు జన్మిస్తారు. అలా భారత జాతీయోద్యమం సమయానికి ఎందరో నాయకులు పుట్టారు. అయితే వారందరిలో దేశ, విదేశీయుల చేత, కళాకారులు, సంఘసంస్కర్తల చేత కూడ మన్ననలు పొందిన అరుదైన నాయకునిగా గాంధీని చెప్పుకోవచ్చు.

బాల్యం

1869 అక్టోబరు 2 గుజరాత్, పోర్బందరులో ఒక దివాన్ కుమారునిగా గాంధీ జన్మించాడు. గాంధీ పాఠశాలలో చదువుతున్నప్పుడే స్కూలు తనిఖీదారు వచ్చినప్పుడు తన సహ విద్యార్థి పుస్తకంలోంచి ఒక ఇంగ్లీషు పదం యొక్క అక్షరాల అమరికను 'చూచి' రాయమంటే వ్రాయలేదు. కాపీ కొట్టడం తప్పుగా భావించాడు. "విషయాన్ని నేర్చుకోవాలి కానీ, శిక్షను తప్పించుకోవడానికి శిక్షణలో రాజీ పడకూడదని" నిర్ణయించుకున్నాడు. పెద్దలు చెప్పినా తప్పు తప్పే అనే వ్యక్తిత్వం గాంధీ అలవరుచుకున్నాడు.

బోధనతో సాధన

బడికి వెళ్ళడం, చదువుకోవడం రెండూ ఒకటేనా? విద్యార్థి అంటే పట్టా సాధించడం కోసం శిక్షణ ఇవ్వబడుతున్న తోలుబొమ్మా? మనం కొన్ని ప్రశ్నలు, వాటి సమాధానాలు నిర్మొహమాటంగా చర్చించుకోవాల్సిన సమయం వచ్చింది.

అలనాటి స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో రాజకీయ పరిస్థితుల గురించి మాత్రమే మన నాయకులు ఆలోచించారా? ఈ దేశపు విద్యావ్యవస్థ గురించిన ప్రస్తావన వచ్చిందా? సత్యమేమిటంటే సుదీర్ఘ పోరాట సమయంలో, నవ సమాజం నిర్మాణం, కొత్త తరంకై విద్యా విధానం రూపొందించడంలో కూడా ఆ నాయకులు తపనపడ్డారు. సహాయనిరాకరణ ఉద్యమంతో పాటు కొన్ని బృహత్తర ప్రణాళికలు, వాటి ప్రయోగాత్మక కార్యక్రమాలు జరిపారు.

మహాత్మాగాంధీతో పాటు కాకాసాహెబ్ కాలేల్కర్, రాజగోపాలాచారి, జె.బి. కృపలానీ, జాకీర్ హుస్సేన్, వినోబాభావే, ఆర్య నాయకం, శాంతిదేవి, కె ఎస్ ఆచార్యులు– వంటి ఎందరో ఉత్సాహవంతులైన నాయకులంతా కలిసి రూపుదిద్దిన "నయీ తాలీం"– (నూతన విద్య) అనే ఒక విశిష్ట ప్రయోగం గురించి మనం ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

ఈ నూతన విద్యలో మూడు దశలను పేర్కొన్నారు:

1. మౌలిక విద్య లేదా బేసిక్ ఎడ్యుకేషన్

విద్యార్థి 7– 14 సంవత్సరాల వయసు వచ్చే వరకూ ఈ బోధన జరుగుతుంది. ఇందులో విద్యాబోధన పుస్తకం నుంచి కాక వృత్తి పని, ఏదైనా చేతిపనిని నేర్పిస్తూ, చిత్రలేఖనం, సంగీతం వంటి ఏదో ఒక కళను కూడా బోధిస్తారు. ఈ పనిని నేర్పడానికి మాత్రమే బోధనాభాషగా మాతృభాష ఉంటుంది.

2.పూర్వ మౌలిక విద్య లేదా ప్రీ బేసిక్ ఎడ్యుకేషన్

ఇది బిడ్డ పుట్టినప్పటి నుంచి ఏడేళ్ల వరకు తల్లిదండ్రులు వారిని పెంచుతూ, తొలినాటి శారీరక, మానసిక, భావాల ఎదుగుదలకు బీజాలను నాటడం. కుటుంబ

సమయపాలనే జీవన శైలి

1922 మార్చి 21, పూనా స్టేషనుకు రైలు వచ్చి ఆగింది. 50 సంవత్సరాలు దాటిన వ్యక్తి పోలీసు బందోబస్తు మధ్య దిగారు. ఒక వేన్‌లో అక్కడికి దగ్గరలోని జైలు ప్రాంగణంలోకి అడుగు పెట్టేరు. ఆ పాటికి సాయంత్రమైంది. అతని వివరాలు రిజిస్టరులో వ్రాసేరు :

ఆకారం	: సాధారణం
నేరం	: సెక్షన్ 124 (ఆ) ఐపీసీ ప్రకారం 'రాజద్రోహం'
ముందుచేసిన నేరాలు	: ఏమి లేవు.
ఖైదీ నెంబరు	: 827

వారికి తెలియనిదేమంటే ఆ వ్యక్తికి మునుపటి అనుభవం ఉంది! దక్షిణాఫ్రికాలో 3 వారాల నుంచి 3 నెలల వరకు నాలుగు సార్లు జైలుకెళ్లి ఒంటరిగా ఎలా బ్రతకాలో తెలుసుకున్న అనుభవమది. గుర్తుపట్టారా? ఔను ఆ ఖైదీ పేరు : మోహన్ దాస్ కరంచంద్ గాంధీ. చెరగని చిరునవ్వుతో పోలీసులను, గార్డులను పలుకరిస్తూ చలాకీగా తన గదిలోకి వెళ్ళారాయన.

2 దుప్పట్లున్నాయి, తలగడ లేదు. చెరసాలలోకి గాలి వెలుతురు రావు. ఒక ఎత్తైన వెంటిలేటరు తప్ప మరేం లేవు. విద్యుద్దీపానికి అనుమతి లేదు. మలమూత్ర విసర్జనకు ఒక కుండ.(చాలా నెలల తరువాత ఒక కమ్మోడు పెట్టారు.) ఆయనతో 7 పుస్తకాలు, ఒక కలం ఉన్నాయి. కాగితాలు అడిగారు, అవి ఇచ్చారు. వార్తాపత్రిక తమకు అంగీకారమైన 'బాంబే క్రానికల్' నే ఇస్తామన్నారు.

మరుసటిరోజు నుంచి గాంధీజీ, తన దినచర్య ప్రారంభించారు. సూర్యోదయానికి ముందే లేచి వ్యాయామం, ప్రార్థన అయ్యాక 'చదువుకోవడం' ప్రారంభం. ఈ జైలు శిక్ష సమయంలో గాంధీ ఆశయం ఉర్దూ భాషను నేర్చుకోవడం. త్వరలోనే వ్యాకరణ సూత్రాలతో సహా నేర్చుకుని, మహమ్మదు ప్రవక్త జీవిత చరిత్రను చదివారాయన.

చెడు వినవద్దు, కనవద్దు, అనవద్దు,

మహాత్మా గాంధీకి తనవి అంటూ ఉన్న వస్తువులు చాలా తక్కువ :

అవి, కళ్ళజోడు, ఒక చెప్పుల జత, జేబు గడియారం, చిన్న పాత్ర, పళ్లెం. ఇవి కాక మూడు కోతుల బొమ్మ. దీనిని చైనా దేశం నుంచి గాంధీజీని కలుసుకోవడానికి వచ్చిన సందర్శకులలో ఒకరు తెచ్చి, అర్థం చెప్పి ఇచ్చారట. కన్ఫ్యూషియస్, టావోయిజం, జపాన్ షింటోఇజం ఈ మూడింటి ప్రాచీన గ్రంథాలలో మూడు కోతుల గురించిన ప్రస్తావన ఉందట.

జపాన్ షింటోయిజం ప్రకారం మిజారు, కికజారు, ఇవజారు అంటే ఏదైనా ఒక పనిని సులువుగా, సహజంగా, ప్రామాణికంగా చేయడానికి మన మనసును సమాయత్త పరిచేవి అని చెప్తారు.

మిజారు అంటే చెడు చూడవద్దు. కికజారు అంటే చెడు వినవద్దు. ఇవజారు అంటే చెడు మాట్లాడవద్దు– ఇది మనందరకు తెలిసిన విషయమే. అయితే దీనిని గాంధీ ఎలా అపురూపంగా దాచుకున్నారు? ఎందుకు ఆ ప్రస్తావన పెద్ద ఎత్తున చేయలేదు? కాస్త పరిశీలిద్దాం.

మనం చేసే పని ఏదైనప్పటికీ చూసి, విని, మాట్లాడి– కదా చేస్తాం? కానీ అలా ఒక పని చేసేముందు మనం మన మనసులో ఏదో భావిస్తాం. ఎంతో ఆలోచిస్తాం. బహుశా ఈ మూడు ప్రక్రియలు ఎంత స్వచ్ఛంగా, నిబద్ధతతో ఉండాలో మనకు తెలిపేదే ఈ మూడు కోతుల బొమ్మ.

మానసిక శాస్త్ర ప్రకారం, మనిషి తన జీవితంలో ఏదైనా కోరుకున్నది దొరకగానే సంతోషాన్ని, దొరకని క్షణంలో బాధను పొందుతూనే ఉంటాడు. ఈ బాధ భౌతికమైన నొప్పి దగ్గరనుంచి వ్యక్తిగతమైన శూన్యంగా, సామూహికమైన అశాంతిగా మనల్ని ఆవరించి ఉంటుంది. చెప్పాలంటే అనుక్షణం మన చుట్టూ ఉన్న వాటి నుంచి చూసి, విని, వాటి ప్రభావానికి గురైన పిదప మనం కొన్ని

కస్తూరి సుగంధం

రెండు పాదాలు కలిసి ఒకే గమ్యం వైపు నడిచినట్టు, రెండు కళ్ళు కలిపి ఒక చూపు అయినట్టు, ఒక జంట ఒకటే ఆశయం కోసం చివరిదాకా కృషి చేయడం సాధ్యం అవుతుందా? సంప్రదాయాలకు పెద్దపీట వేసే రోజులలో మన భారతదేశంలో కుదురుతుందా?

భార్య తన భర్త కన్నా వయసులో ఏడు నెలలు పెద్దదై ఉంటే కూడా వీలవుతుందా? ప్రాథమిక విద్య సైతం లేని ఆ భార్య, సుమారు ఏభైవేల పుటలను వ్రాసిన భర్తతో కలసి పయనించడం, కాస్త వింతగా ఉంది కదూ! అయినా మరి, అలాగే జరిగింది. భారత జాతిపితగా పేరుపొందిన మోహన్‌దాస్ కరంచంద్ గాంధీ, ఆయన భార్య కస్తూరిబా గాంధీల నిజ జీవితగాథ ఇది. కొన్ని సార్లు నిజం విడ్డూరంగా తోస్తుంది.

కస్తూరి గుజరాత్‌లో, పోరుబందరులో బాగా సంపన్న కుటుంబమైన గోకుల్ దాస్, వ్రజ్ కున్వర్బా కపాడియా దంపతులకు, 1869 ఏప్రిల్11న జన్మించింది. కస్తూరి తండ్రిగారు, మోహన్ దాస్ తండ్రి మంచి స్నేహితులు కావడం వలన వాళ్ల స్నేహబంధం గట్టి పరుచుకోవడానికి, తమ పిల్లల వయస్సు ఏడు సంవత్సరములున్నప్పుడే పెళ్ళికి తాంబూలాలు పుచ్చుకున్నారు. పెళ్లినాటికి వారి వయస్సు 13 సంవత్సరాలు. అప్పటికి వాళ్ళిద్దరికీ, పెళ్లంటే బాజాలు, మిఠాయిలు అనుకునేంత లేత వయసు.

త్వరలోనే, గాంధీజీ కస్తూరితో ప్రేమ వ్యామోహంలో తలమునకలు అయ్యాడు. ఇది ఎంతగా అంటే, యువ మోహన్‌దాస్ కస్తూరిని ఆనేక విధాలుగా కట్టడి చేద్దామని ప్రయత్నంచేశారు. ఎప్పుడు, ఎక్కడికి వెళ్లాలన్నా, చివరకు దేవాలయానికి వెళ్లాలన్నా, ఎవరితోనైనా మాట్లాడాలన్నా తన అనుమతి తీసుకోవాలంటూ మోహన్ దాస్ చాలా ఒత్తిడి తీసుకు వచ్చేవారు. కానీ చిన్నారి కస్తూరి ఆయన మాటలను వింటేనా?! మోహన్‌దాస్ సిగ్గరి, మితభాషి. కాగా కస్తూరి సరదాగా నలుగురితో కలిసి ఆట పాటలు, ఇంటి పనులందు సమయం గడిపేది.

సమగ్ర ఆరోగ్య ఉద్యమశీలి

ప్రపంచాన్ని శాసించిన అతి గొప్ప సామ్రాజ్యవాద సిద్ధాంతం బ్రిటిషువారి పాలనైతే, దానికి ఎదురు నిలిచిన విజయవంతమైన ఉద్యమకారుడు గాంధీ. మహాత్మా గాంధీజీకి ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత, పోషకాహారం పట్ల గల భావాలు, అవగాహన చాలా గొప్పవి. ఎంతగా అంటే ఈనాటి ఇరవై ఒకటవ శతాబ్దపు అదునాతన ఆరోగ్య సూత్రాల కు సశాస్త్రీయంగా, దగ్గరగా, ఉండే అభిప్రాయాలవి.

గాంధీ చెప్పిన ఒక్క వాక్యం మనందరినీ విస్మయ పరుస్తుంది, "ఆరోగ్యం, వెండి బంగారముల కన్న అసలైన సంపద. రుగ్మత వచ్చిన తరువాత మందులు బదులుగా అసలు అనారోగ్యం పడకుండా ఉండడం ఆవశ్యకం." ఆయన ఆ సిద్ధాంతం సంపూర్ణంగా నమ్మారు.

ఆయన మరొక సందర్భంలో ఇలా చెప్పారు: " మనిషికి కాళ్ళు, చేతులు ఉన్నవి భౌతికంగా తన శరీరాన్ని ఉపయోగించడానికి మాత్రమే! మరింక దేనికీ కాదు." పెరిగిన ఆర్థిక స్తోమత, మారిన ఆహారపుటలవాట్లు, కాలినడక బదులుగా ఉపయోగించే రవాణా సౌకర్యాలు– ఇవన్నీ తెస్తున్న అధిక బరువు సమస్యలు గాంధీ ఉటంకించిన ఈ ఒక్క వాక్యంతో మరింత స్పష్టంగా అవగతం ఔతాయి.

1888,1908 సంవత్సరాలలో రెండు సార్లు మెడికల్ డిగ్రీ సంపాదించి పూర్తి స్థాయి వైద్యునిగా జీవితంలో స్థిరపడాలని ఆయన అనుకున్నారు.

అది సిద్ధించకపోయినా, గాంధీకి ఆరోగ్య సూత్రాలపై ఇష్టం ఏర్పడడానికి పునాదిగా చెప్పుకోవచ్చు. 1909 లోనే అప్పటి వైద్య విధానాలపై ఆయన ఒక విమర్శనాత్మక వ్యాసం రాశారు. పాశ్చాత్య రసాయనశాస్త్రంపై ఆసక్తి, సైన్యంలో ప్రాధమిక చికిత్స అందించే జట్లతో ఆయన పని చేయడం, పరిసరాల పరిశుభ్రత పై ఆయనకున్న అవగాహన ఇవన్నీ ఆయనకున్న అనుభవాలు. ఆహారం, వ్యాయామం, పరిశుభ్రత వంటి విషయాలపై ఆయనకున్న పట్టు సశాస్త్రీయమైనది. భార్య కస్తూరిబాకు

దేశ సమైక్యతకు పత్రికా వ్యాసంగం

"మంచి వార్తాపత్రిక అంటే నా అభిప్రాయం ఒక జాతి తనతో తాను మాట్లాడుకోవడమే" అంటారు ఆర్థర్ మిల్లర్. ఇందుకు చక్కని ఉదాహరణ మహాత్మా గాంధీ. ఆయన ఒక పాత్రికేయునిగా ఎలా నిరంతరం సమాజంతో మాట్లాడుతూ ఉండేవారో అన్నది ఆశ్చర్యం కలిగించే విషయం. లండన్, దక్షిణ ఆఫ్రికా, భారతదేశం ఎక్కడైనా, ఎప్పుడైనా గాంధీజీ పూర్తి స్థాయి పాత్రికేయునిగా జీవించారు. నిజానికి, భారత స్వతంత్ర పోరాట ఉద్యమ నాయకుని కన్న పాత్రికేయునిగా ఆయనకు ఉన్న అనుభవం ఇరవై ఏళ్ళు ఎక్కువ.

గాంధీ19 సంవత్సరాల వయసులో పై చదువుల కోసం లండన్ వెళ్ళినప్పుడు, అక్కడ వార్తా పత్రికలను చూసి వాటి క్రియాశీలపాత్రకు ఆశ్చర్యపోయాడు. అప్పటిదాకా తాను వార్తాపత్రిక చదవనేలేదని చిన్నబుచ్చుకున్నాడు కూడ. అక్కడ ఉండగా 'వెజిటేరియన్' అనే పత్రికలో మూడేళ్ల సమయంలో 9 వ్యాసాలను ప్రచురించగలిగాడు. ఇవన్నీ ఆహారపుటలవాట్లు, భారతీయ సాంప్రదాయ వంటకాలు, పండుగలు, పిండి వంటలు మొదలైన వాటి గురించి రాసినవి.

పాత్రికేయునిగా గాంధీ ప్రయాణం దక్షిణాఫ్రికాలో 'బోయర్ యుద్ధ' సమయంలో భారత స్వయంసేవకుల బృంద నాయకుడిగా ఉండగా, యుద్ధ విలేఖరిగా పనిచేయడంతో ప్రారంభమైంది. ఆ తరువాత బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ విధానాలను నిరసిస్తూ వార్తాపత్రికలలో లేఖలు, వ్యాసాలు వ్రాసారు. గాంధీజీ ప్రవాస భారతీయుల సమస్యల గురించి మొదలు పెట్టిన పోరాటం ఉద్యమ స్థాయికి వెళ్ళడంతో జూన్ 4,1903న మొట్టమొదటి సారిగా 'ఇండియన్ ఒపీనియన్' అనే పత్రికను 'నాటల్' అనే పట్టణంలో తన సారధ్యంలో నెలకొల్పాడు.

ఆయన మొదటి సంపాదకీయం, ('మనం') ('అవర్ సెల్వ్స్'). ఇందులో ఆయన వాడిన భాష సరళమైన పదాలతో ఉంది. "ద్వేషాన్ని ప్రేమతో ఎదుర్కొనే ప్రయత్నమే సత్యాగ్రహం" అంటూ హరిత పత్రాన్ని గాంధీజీ వెలువరించారు. ఆ పత్రిక మొదటి పేజీ రంగు ఆకుపచ్చ కావడంతో దానికి ఆ పేరు వచ్చింది.

ఈ పిరికి బాలుడే మహాత్ముడు

బాల గాంధీ చాలా పిరికివాడు. చీకటిలో దెయ్యాలు, భూతాలు చుట్టుముట్టి, హాని చేస్తాయని అతడి భయం. అప్పుడు కాలకృత్యాలు తీర్చుకునేందుకు సైతం వణికిపోయేవాడు. వాళ్ళింట్లో పనిచేసే 'రంభ' అనే సహాయకురాలు అతడికి ధైర్యం నూరిపోసేది. "రామ నామం జపించే వారి దరిదాపులకు ఏ దుష్టశక్తులు రావు" అని చెప్పింది. అప్పటి నుంచీ బాలగాంధీ రామనామం పఠించేవాడు.

గాంధీపై ప్రభావం చూపిన మరో మహిళ తల్లి పుతలీ బాయి. ఆమె ఎన్నో వ్రతాలు, నోములు చేసేవారు. భక్తి శ్రద్ధలతో చాతుర్మాస దీక్ష అవలంబించేవారు. సూర్యదర్శనం కానిదే భోజనం చేయరాదని నియమం. "మబ్బుల మాటున దాగిన సూర్యుడెప్పుడు వస్తాడోనని పిల్లలం ఎదురు చూసేవాళ్ళం" అంటారు గాంధీ. అలా వచ్చినప్పుడు తల్లిని పిలుచుకొచ్చే లోపు, మరల మేఘావృతమైతే, "ఈరోజు భగవంతుడు పూర్తి ఉపవాసం చేయమన్నాడు" అంటూ, ఆమె నవ్వేవారట. 'మోయినా' అని ముద్దుగా పిలిచే తల్లి నుంచి, జీవించేందుకు దైవభక్తి, నిబద్ధత ఆవశ్యకం, కేవలం ఆహారమే కాదని గాంధీ గ్రహించారు.

తండ్రి మరణించాక, గాంధీ బారిష్టరు చదువుకై లండన్ వెళ్లాలనుకున్నారు. అక్కడికి వెళ్లినవారు మాంసం, మద్యం సేవిస్తారనీ, స్త్రీ లోలురౌతారని, పుతలీబాయ్ విని ఆందోళన చెందారు. ఆ మూడింటికి "ఎన్నడూ లోబడన"ని ప్రమాణం చేసాకనే, ఆమె గాంధీకి అనుమతి ఇచ్చింది. ఈ శపథాలను మళ్లీ మళ్లీ గుర్తు చేసుకుని ఇచ్చిన మాటకు కట్టుబడి ఉండే శక్తి తల్లి వలనే అలవడిందని ఆత్మకథలో గాంధీ ప్రస్తావించారు.

గాంధీ ఆటపాటలను, చదువును తండ్రి కాబా గాంధీ గమనించేవారు. ఒకసారి, కోయిల గొంతు వినబడితే దీక్షను విరమించే నియమంతో, ఆయన ఉపవాసం చేశారట. బాలగాంధీ పొదల మాటుకు వెళ్లి, కోయిలను అనుకరించారట. బిడ్డకు తనపై ఉన్న ప్రేమ కన్న , అతడు చెప్పిన అబద్దానికి ఆయన బాధపడ్డారు.

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Navataraniki+Role+Model+Gandhiji

* * *